

Senatorji pobijajo namera- vani pakt v Londonu

Borah pravi, da se pod masko "konzultacije" skriva vojna pogodba

Washington, D. C. — Trije senatorji, ki so člani odseka za zunanje zadeve, so v četrtek ostro kritizirali nameravani "konzultativni pakt", za katerega se je izrekla ameriška delegacija v Londonu sporazumno s predsednikom Hooverjem, da rešijo konferenco za redukcijo mornaric. Borah, Shipstead iz Minnesote in Walter E. George iz Georgije so pobijali pakt.

Borah, ki je predsednik senatskega odseka za zunanje zadeve, je rekel, da je "konzultativni pakt" maska, pod katero se skriva pogodba za udeležitev Amerike v bodočih vojnah v Evropi. Ako se Združene države podajo tako daleč, da se bodo posvetovali s spornimi strankami v inostranstvu, je to samo en korak od besede do orožja.

Vsak pakt, ki se sklene v Londonu, mora biti odobren v senatu, predno postane obvezen za Združene države. Zato je opozicija v senatu upoštevanja vredna.

London, 28. marca. — Ameriška delegacija je sinoči sprejela definitivni načrt za prisostvovanje Amerike v konzultativnem paktu, če bo sprejet na mornarični konferenci. Na podlagi tega pakta se Francija, Anglija in Italija posvetojujejo z Ameriko in Japonsko v slučaju vsake preteče mednarodne krize.

Mussolini oživlja hab- burško cesarstvo?

Slovaški list opozarja, da je katoliška država cilj duceja in Vatikana

Dunaj, 28. marca. — Čehoslovaški list "Narodni Dennik" piše, da je Mussolinijevo grupiranje svojih zaveznikov na Balkanu in v deželah bivše Avstro-Ogrske ter njegov mir z Vatikanom priprava za delno restavriranje katoliške države Habsburžanov v malo drugačni formi. Nevarnost novega imperija, piše list — leži v persistni zahtevi Ogrske za revizijo trianonске mirovne pogodbe. Za to revizijo se ogreva tudi Mussolini in našla je prijazen odmev tudi pri papežu, ki ima na svoji strani 65 milijonov katolikov v centralnih državah. Revizija stremi da ocepitvijo Slovaške od Čehoslovakijske in Hrvaške od Jugoslovije. Ogrska, Avstrija, Slovaška in Hrvaška bi bile nova habsburška katoliška država, ki bi bila naklonjena Italiji in seveda pod vplivom Vatikana. Slovaki so v velikem konfliktu s Čehi in Hrvatje se ne morejo sprijazniti s Srbi. Kontrola katoliške cerkve nad šolami igra veliko vlogo v obeh deželah.

"Italija si gradi sfero svoje vplivnosti v centralni Evropi in na Balkanu in v tej sferi računa na Ogrsko, Bolgarijo, Avstrijo in Poljsko za namenom, da odcepi Hrvate od Jugoslavije in Slovaške od husitske Čehoslovakijske", piše omenjeni list.

Einstein pojasnil svojo teorijo
Berlin, 28. marca. — Profesor Albert Einstein je včeraj predložil pruski akademiji znanosti nov rokopis, v katerem je pojasnil, kako se ugotovi njegova teorija enotnega polja, ki spaja gravitacijo z elektriko. Dokument je važen ne le za učenje, temveč tudi za druge, ki se zanimajo za Einsteinovo teorijo, toda jih težko razumejo, ker so se prvotno izražale le v formulah visoke matematike. Einstein dokazuje v teoriji "enotnega polja", da sta gravitacija (težnost) in električna sila v bistvi eno in isto.

Gonja proti radikalcem
Baltimore, Md. — Organizacija "Héere ameriške revolucije", ki je v tešni zvezi z Ameriško legijo, sklicuje po vseh večjih ameriških mestih shode, na katerih poziva na boj proti boljševiški nevarnosti. Govorniki v svojih govorih navadno opisujejo velike vsote denarja, ki prihaja iz Moskve voditeljem ameriške komunistične stranke, da vodijo propagando za uničenje ameriških institucij.

Policijski prišli na privatno zborovanje
New York. — Člani komunistične stranke niso hoteli nadejati z dnevnim redom, ko je na njihovo zborovanje prišla skupina policajev z dovoljenjem policijskega komisarja. Policijski se niso hoteli odstraniti iz dvorane, ko jim je bilo pojasnjeno, da je zborovanje privatno.

New York. — Policijski komisar Whalen bo v kratkem podal resignacijo. Tako se govori v krogi, ki se niso strinjali s komisarjevo taktiko, kakršno je zavzel napram delavcem, ki so se udeležili protestnih demonstracij proti brezposelnosti.

Višek kapitalistične "eficiencie"

Glasgow, Anglija, 28. marca. — Tukajšnja cestnoželezniška družba je uposajila posebne delavce, ki bašejo pipe in užigajo tobak delavcem na uličnih progah! Družba je dooznala, da delavci potratijo veliko časa z hasanjem in užiganjem pip, zato bodo odslej posebni delavci basali pipe in jih užigali delavcem — da ne bodo izgubljali časa. "Basači" se bodo vsekakor izplačali!

Sličica iz življe- nja brezposelnih

Brezposelni delavci v New Yorku stoje dolge ure na prostem, da dobe krožnik juhe

New York. — (F. P.) — Pred Cooper Union poslopijem stoji dnevno do tri tisoč brezposelnih delavcev, ki morajo čakati na prostem in v mrazu na krožnik juhe in skodelico kave, predno pridejo na vrsto. Enak prizor se nudi človeku pred poslopjem Young Men's Christian asociacije.

Najmanj devetdeset odstotkov moških, ki stoje pred poslopji, bi lahko delalo, ako bi jim bila dana prilika. Ostali so starši in pohabljeni, opirajo se na palice in berglje, da ne se zgrudijo na tla. Zadnji v vrsti morajo čakati najmanj štiri ure, predno pridejo na vrsto in dobe juho, ki jo hitro popijejo. Čas brezposelnega delavca ni itak nič vreden, zato se nihče ne zgraža, ker morajo čakati dolge ure, da si napolnijo prazne želodce.

Podpora brezposelnim podrja nemško vlado

Muellerjev kabinet podal ostavko; buržuazija pride na krmljo. — Irška vlada tudi padla

Berlin, 28. marca. — Socialistični premijer Herman Mueller je včeraj podal ostavko z vsemi svojimi ministri vred. Padec je prišel, ko se niso mogle stranke v vladi zediniti glede državne podpore brezposelnim delavcem v proračunu za tekoče leto. Ministri ljudske stranke, ki predstavlja industrijske magnate, so zahtevali, da se podpora zniža, socialisti so pa bili proti, ker so delavske unije izjavile, da ne bodo trpele nobenega znižanja. Vseled tega je nastal razkol v kabinetu in koalicijske je morala pasti.

Predsednik Hindenburg je ostavko sprejel in povabil dr. Heinricha Brüninga, voditelja katoliške stranke in bivšega glavnega profesorja, naj skuša organizirati novo vlado.

Dublin, Irsko, 28. marca. — Cosgraveova vlada je bila sinoči poražena v zbornici radi vprašanja starostne pokojnine. Delavski poslanci so glasovali proti vladi. Cosgrave mogoče resignira in razpiše volitve za novo zbornico.

Priganjstvo v tekstilnih tovar- nah

Marion, N. C. — Clinchfield Mfg. Co. je pričela uvajati nove priganjalske metode v svojem podjetju. Delavec, ki je navadno operiral 20 statev, je sedaj prisiljen, da jih operira 40 ali celo več. Pri tekstilni družbi v tem mestu je bila v prejšnjem letu stavka, ki je vzbudila pozornost ameriškega delavstva.

Whalen bo resigniral?

New York. — Policijski komisar Whalen bo v kratkem podal resignacijo. Tako se govori v krogi, ki se niso strinjali s komisarjevo taktiko, kakršno je zavzel napram delavcem, ki so se udeležili protestnih demonstracij proti brezposelnosti.

ZASTOJ PRO- META V CHICA- CAGU KONČAN

40,000 delavcev počistilo ulice. Zunanje ceste odprte in kriza pomanjkanja živil odvrnjena

Chicago. — Toplo sonce, ki je začelo topiti sneg v četrtek in 40,000 delavcev, vihtečih lopate in gonečih strojne pluge in metle, je končalo prometno krizo v Chicagu, ki je prišla zadnji torek, ko je blizzard pokril mesto z najdebelejšo plastjo snega v zgodovini. Glavne ulične proge so bile odprte že v četrtek, včeraj pa so počistili tudi mnoge stranske ulice in jih odprli prometne ceste, avtov in avtobusov. Sile so bile tudi odprte.

Herojsko delo je bilo tudi izvršeno zadnja dva dni na cestah, ki spajajo zunanje kraje, posebno farmarje z mestom. Pri tem delu je sodelovalo 25,000 farmarjev, ki prodajajo mleko, 19,000 železničarjev, ki obratujejo mekarske in druge živilske vlake ter 6000 voznikov in šoferjev, ki razvažajo mleko po mestu. Vsi ti so bili na delu vso noč od četrta na petek s kidanjem snega s cest in tirov — in tem se mora Chicago zahvaliti, da ni zmanjkalo mleka in drugih živil kot je kazalo zadnji četrtek.

Mestni cestni department domneva, da bo trajalo pet dni, predno se odpre promet na vseh cestah in ulicah — in to delo bo stalo mesto in privatne družbe okroglo štiri milijone dolarjev. Več kot 40,000 delavcev je bilo najetih do petka zjutraj za čiščenje ulic. Povprečno plačujejo dolar na uro in če se računa delovnik na osem ur, znaša skupna plača vsak dan okrog \$320,000.

KROJAŠKA UNIJA BO PRAZNOVALA PRVI MAJ

Tajnik organizacije je naslovil poziv na člane, naj se pridružijo praznovanju

New York. — (F. P.) — Amalgamated Clothing Workers unija se razlikuje od drugih konservativnih delavskih unijs, da vsako leto praznuje mednarodni delavski praznik, prvi maj. Njen tajnik Joseph Schlossberg je v glasilu unije izdal poziv na vse člane, da praznujejo prvi maj kot simbol solidarnosti delavstva vsega sveta.

"Na ta dan", pravi tajnik te napredne delavske organizacije, "se moramo pridružiti mednarodnemu delavskemu gibanju, ki si je postavilo za cilj osvoboditev iz kapitalistične suženosti in ki stremijo po dnevu, ki naj prinese svobodno industrijsko ljudstvo. Zavedati se moramo, da je postavlilo za cilj osvoboditev iz kapitalistične suženosti in ki stremijo po dnevu, ki naj prinese svobodno industrijsko ljudstvo. Zavedati se moramo, da je postavlilo za cilj osvoboditev iz kapitalistične suženosti in ki stremijo po dnevu, ki naj prinese svobodno industrijsko ljudstvo."

Deček in deklica se zadušila v avtu

Jonesville, Mich. — Šestnajstletni dijak Lowell Durey in sedemnajstletna dijakinja Cecile Nye sta bila najdena v četrtek zjutraj mrtva v zaprtem avtu na cesti sredi pokopališča. Vsa znamenja kažejo, da je fant tam, kjer je v nočni uri ustavljal avto, da pustil je motor v gibanju. Nato sta se objela in ljubimkala in v objemu — umrla, ko ju je zadušila ogljikova kislina iz motorja. Motor se je ustavljal sam, ko je polnil gasolin.

Kooperacija med delavskimi u- nijami

Houston, Tex. — Državna delavska federacija in železniški bratovščine v državi Texas so se zedinite za skupno akcijo v boju, da državna legislatura uzakoni delavske predloge, ki čakajo rešitve v zbornici.

Biologi zahtevajo svobo- do poučevanja

Chicago. — 600 profesorjev eksperimentalne biologije, ki so organizirani, je te dni zborovalo v Chicagu in zaključilo, da poseben odbor preiskuje in sestavi seznam vseh onih vseučilišč in kolegijev, ki šikanirajo profesorje glede poučevanja evolucije. Na prihodnjem zboru se pa vaiti ozkosrčni in bigotni učni zavod postavijo na črno listo in začel se bo proti njim neizprosni boj za svobodo šole in znanosti.

Huston prekinil sti- ke z železničarji

Vzrok je preiskava v senatu, ki je bila dvignjena proti njemu radi špekulacij s tujim denarjem

Washington, D. C. — (F. P.) — G. W. Laughlin, legislativni zastopnik bratovščine železniških strojnikov, je te dni podal izjavo, da je Claudius Huston, širga špekulacije na borzi s tujim denarjem so povzročile prelasko pred senatnim odsekom, pred kratkim vprašal, naj ga bratovščina odvede od pogodbe, ki je bila sklenjena za dobo deset let, da on upravlja finančne zadeve bratovščine. Laughlin je dejal, da Huston ne dolguje bratovščini niti centa in tudi bratovščina nima nobenih obveznosti napram Hustonu.

Huston je vprašal, da se ga odvede njegovih obveznosti napram bratovščini potem, ko je postalo jasno, da bo njegovo finančno poslovanje v železniški organizaciji predmet senatske preiskave v zvezi s njegovimi špekulacijami s denarjem vodne sile pri Muscle Shoalsu prišlo v ljudske roke.

Pred par dnevi je Huston izjavil, da ne bo podal resignacije kot načelnik narodnega odbora republikanske stranke. S tem je spravljal v zadrego predsednika Hooverja, ki je pričakoval, da bo Huston podal ostavko, ko se je pričela proti njemu prelaskava v senatu.

Spot upor v jetniščini

1200 jetnikov rebeliralo v Missouriju, a so jih užugali s plinom

Jefferson City, Mo. — Upor več kot 1200 jetnikov je izbruhnil v četrtek v tukajšnji državni jetniščini. Straža, ki je menda slutila, kaj prihaja, je naglo udarila in zadušila revolto brez posebnih posledic. Dvajset jetnikov je bilo lahko ranjenih. Uporniki so bili premagani s bombami za soljenje.

RAZVOJ V STAVKI VOZNIKOV

Stavkarji ustanovili svojo transportno službo

Pittsburgh, Pa. — (F. P.) — Unijski vozniki takajski, ki so na stavki že deseti teden, vzdržujejo svojo transportno službo. Tako prve dni so postavili v promet na cesti avto. Parmalee družba je dobila v službo nekaj stavkarjev, da vozijo njene avte, ki so pod močno stražo detektivov. Odkar je bil umorjen simpatičar stavkarjev, se je ljudsko mnenje obrnilo proti družbi in jo bojkotira.

Parmalee kompanija je zavrnila pogajanja za poravnavo stavke potom posredovancev, ki so ji svetovali, naj pristane in zahtevajo za priznanje unije voznikov, ki ne bo v zvezi z Ameriško delavsko federacijo. Družba je zahtevala, da se stavkarji odrečejo pravici do organizacije, kar so pa slednji odklonili.

Machado v službi ame- riških imperialistov

Aretacije radikalnih voditeljev delavstva na Kubi na dnevnem redu

New York. — (F. P.) — Glavni vzrok stavke kubanskih delavcev je bil v nadprodukciji sladkorja. Delavci so z generalno stavko izrekli svoj protest proti povzročiteljem brezposelnosti, ki je vrgla nad dvesto tisoč delavcev na cesto. Poziv za demonstracije je izdala Narodna delavska federacija, ki je pridružena Latinski ameriški delavski federaciji, ki ima svoj glavni stan v Montevideu, Urugvaj.

Diktator Kube Machado, ki je poslušno orodje v rokah ameriških imperialistov, je začel posnemati taktiko newyorškega policijskega komisarja Whalena v drastičnih nastopih proti delavstvu. Machado ima povsod nastavljeni špijone, čijih glavni namen je, provocirati izgrede, da potem lahko nastopi proti delavskim voditeljem z železno roko. V zadnji generalni stavki je dal aretirati veliko število voditeljev radikalnega delavstva, njegovi vojniki in policaji so razbijali delavske shode in proti organiziranemu delavstvu je nastopila vlada terorja, kot govore poročila, ki so dospela iz Kube v New York.

V ožadi demonstracij, ki so ogrožale vlado diktatorja Machada, je ekonomska kriza, ki so jo umetno ustvarili ameriški kapitalisti s manipulacijami sladkornih produktov. Manipulacije so bile vzrok, da je cena sladkorja padla na 1.59 centa v primeri z letom 1928, ko je bila še 2.82 centa. Dohodki od produkcije sladkorja so se v enem letu znižali za dvesto milijonov dolarjev.

Za temi mrzlimi številkami se skriva brezobzirno izkoriščanje delavcev, ki so uposleni na sladkornih plantažah. Delavci so prisiljeni delati dvanajst ur na dan, za kar prejmejo 40 centov mezde.

Pred petimi leti so bili sladkorni delavci na Kubi organizirani v svoji uniji. Ko je prišel na krmljo vlade diktator Machado, je bila prva njegova poteza boj proti organiziranim delavcem. Z oboroženo silo se je Machado posrečilo razbiti unijo, njen predsednik Enrique Varona je bil umorjen, veliko števil drugih voditeljev pa je bilo vrženih v ječo. Od tistega časa je vasko unijasko gibanje že v kalu zatrto in sladkorni delavci so podvrženi izkoriščanju, ki se prav nič ne razlikuje od suženjstva.

Akcija za odpravo slumskih di- strikto

New York. — Philip Zausner, predsednik piekarske unije, je v imenu svoje organizacije apeliral na mestno upravo, naj začne s kampanjo za odpravo slumskih distrikto v mestu New Yorku.

Zausner opisuje v apelu neznosne stanovanjske razmere in tenementna poslopja, v katerih morajo stanovati delavske družine. Ako bi se mestna uprava zavzela za odpravo slumskih distrikto, pravi Zausner, bi dobilo delo več deset tisoč delavcev. Zupan Walker se ni odgovoril na apel in najbrž tudi ne bo, čeprav je v svoji volilni platformi povdarjal, da se bo zavzel za izboljšanje delavskih stanovanj.

Demonstracije brezposelnih de- lavcev

Chelsea, Mass. — Na zborovanju brezposelnih delavcev, ki so ga sklicali v znak protesta proti mestni upravi, ki se ne zmeni za brezposelne, je bil glavni govornik Alfred Baker Lewis, tajnik državne soc. organizacije.

Delavska federa- cija v zadregi

Uredniki federacije opazujejo razvoj dogodkov, ki so nastali z razcepitvijo mednarodne rudarske unije

New York. — (F. P.) — V zadnjih par letih je prav malo gibanj v unijah vzbudilo toliko zanimanja kot revolta Illinoiskih rudarjev, ki je dala povod ustvaritvi dveh rudarskih unijs, Lewisaova, ki je imela svojo konvencijo v Indianapolisu, in konvencija v Springfieldu, katero so sklicali uporni voditelji rudarjev s Howatom, Brophyjem, Germerjem in Walkerjem na čelu. Situacija, ki je nastala, je silena on iz l. 1914, ko so se delegatje bivše United Garment Workers unije na konvenciji v Nashvillu, Tenn., ločili od Ameriške delavske federacije in ustanovili novo, ki je dobila ime Amalgamated Clothing Workers.

Ako se bodo dogodki razvijali v pravo kot so se po konvenciji v Nashvillu, bo morala unija Illinoiskih rudarjev zavreči ime UMW in sprejeti novega. Voditelji Ameriške delavske federacije ne bodo mirno gledali na gibanje, da se rudarska unija loči od federacije, akoprav je predsednik Green dal svojo podporo diskreditiranemu voditelju, ki je odgovoren, da je mednarodna rudarska unija izgubila tristoletno članov v času njegovega vladanja.

Akoprav je predsednik Green podpril Lewisa na konvenciji v Indianapolisu, je bilo jasno, da ni prav nič vesel razdora, ki je rezultiral v ustanovitvi dveh rudarskih unijs. Predsednik Lewis z diktatorsko močjo, ki so mu jo poverili delegatje, je odločen nasprotnik vsake sprave z upornimi voditelji in po odločeno vztrajal pri zahtevi, da se jih izključi.

Kar posebno razburja konservativne voditelje v Ameriški delavski federaciji, je bojazen, da se bo rudarska unija v Illinoisu ločila od federacije v slučaju, da bo ta podprla Lewisa. To bi bil velik udarec za federacijo, ki ima že sedaj prav malo zaslonbe v močnih in neodvisnih delavskih unijah, katerih simpatije so na strani upornih rudarskih voditeljev. Kot kažejo dosednji dogodki, se bo Green še kesal, ker se je postavil na Lewisovo stran.

Namigavanje, da je Illinoiska rudarska unija v zvezi s komunisti, ne bo rodilo uspeha, kajti National Miners unija prav tako napada Howata, Brophyja in druge voditelje nove rudarske unije in jih doži zveze s promagarskimi baroni kot Lewisa.

Referendum proti suši

Glasovanje kaže večino 3 proti 1 v Illinoisu proti prohibiciji

New York. — Glasovanje, ki ga vodi revija "The Literary Digest" o prohibiciji, kaže nadaljno ogromno večino proti suši. Rezultat tega tedna pokazuje 527,388 glasov za odpravo 18. amendmenta, 383,117 glasov za modifikacijo (lahko vino in pivo) in 335,978 glasov za prohibicijo, kakršna je.

Illinois je odlašoval tri proti enemu proti prohibiciji. Številke: 59,341 za odpravo, 40,318 za modifikacijo in 30,721 za sušo.

New York: 139,912 za odpravo, 88,598 za modifikacijo in 42,800 za sušo.

Ohio: 37,471 za odpravo, 36,172 za modifikacijo in 34,990 za sušo.

Pennsylvania: 64,505 za odpravo, 34,534 za modifikacijo in 31,585 za sušo. Itd.

Vesti iz Jugoslavije

Jugoslavenska razstava v Londonu
Ljubljana, 4. marca 1930.
V Londonu bi se morala vršiti od 2. aprila do 31. maja jugoslavenska razstava prirejena po društvu The Yugoslav Society of Great Britain, v prostorih Tate Gallery. Toda ker se sedaj vrši v istih prostorih italijanska razstava, ki je podaljšana, se bo radi tega otvoritev jugoslavanske razstave zavlekla. Kakor vidimo naši sosedje povsod napravijo zrago.

Da izbire slike se je sešel te dni v Zagrebu žiriji, katerega tvorijo: predsednik kipar Meštrović, Hrvata: Kljaković in Tiljaka; Srbe: Rosandić in Popović, Slovence pa zastopata Kralj in Stern. Žiri ima nalogo, da izbire 120 slik, 60 kipov in 100 listov rep. grafike, risb, akvarelov itd.

Po končani razstavi v Londonu bo kolekcija potovala na razstave po raznih večjih krajih Britanije; turneja bo zaključena na koncem avgusta.

Umor jugoslavanskega časnikarja v Parizu
Popoldanski listi poročajo senzacionalno vest o umoru v pariškem hotelu. Žrtve umora je postal jugoslavanski časnikar Josip Werner iz Sarajeva, star 28 let. Od šestih zjutraj so hotelski uslužbenci čuli pet revolverjskih strelcev iz Wernerjeve sobe. Ko so vdrli v njegovo sobo, so ga našli mrtvega. Vrata so bila zaprta, na mrtvega je bila velika moka, ki je z veliko naglico hitel skozi hodnik in izginil na ulici.

Policija je takoj začela z intenzivno preiskavo. Werner je živel dokaj skromno. Tako da motiv ni znan, najbrže gre za kakšno osebnostno maščevanje.

Rade Pašić ni več v konkurzu
Beograjsko trgovsko sodišče je dvignilo konkurz nad imovino sina pokojnega ministrskega predsednika Nikole Pašića. Kakor je znano je Rade Pašić, obtožen mnogih korupcijskih afer, po smrti svojega očeta leta 1926 napovedal konkurz. Sedaj se je zopet toliko zvil, da je dokončno odpravil konkurz.

Masarykove proslave v Ljubljani
Precej slovenske visokošolske generacije je vznikla pod uplivom in duhu Masaryka, ki jo je v Pragi vzpodbujal za boj proti tiranstvu posameznih večjih narodov nad manjšimi. V boj za demokracijo, svobodo in svobodno misel. Dr. Dermota, Anton Kristan, dr. Lončar, M. Zalar in še mnogo drugih naših kulturnih delavcev se je in se še danes s ponosom naziva "Masarykovi". Zato ni dvoma, da bo tudi Ljubljana svedoča proslavi 80-letnice rojstva tega velikega Čeha in borca za svobodo. Program slovesnosti je sledeč:

V četrtek 6. marca svečana akademija v operi s prikazi iz "Libuše", "Hasanaginice" in "Prodane neveste", dalje himne, svečani govor dr. Kramarja in živa slika ob kipu predsednika "tatica" Masaryka. Naslednjega dne slavnostna bakladija po Ljubljani, serenada pred magistratom, slavnostna razsvetljava gradu, dalje proslave po šolah, skupna proslava za srednješolsko mladino v "Unionu" s predavanjem vršila dokladičnosti svetnega šefa dr. Drag. Lončarja in na vseh srednjih šolah po kupa prost dopoldan, proslava na univerzi, slavnostna seja občinskega sveta ljubljanskega, revija na českoslovaškem konzulatu, proslava "Českoslovaške Obe" in proslava češke manjšine oz. dopolnilne šole.

Proslava bo torej dosti. Mi želimo le to, da bi vsaj del tistih, ki so slavili in častili silovasega predsednika, posnemal njegovo ravnanje in delal za uresničenje njegovih naukov in idealov.

Nov uradniški zakon
Te dni je bil objavljen nov uradniški zakon, ki zlasti ureja uradniške plače. Razredi plač se vrste od I. do XII. in prejemki prvega razreda (tkzv. položajna plača) v tem razredu brez vsakih dokladov bodo znašali Din 48.000, zadnjega pa Din 6000 letno. Plače XII. razreda bi prejemali sluzi, XI. zega pa zvaniki. Osnovna plača je razdeljena v 10 skupin in se začne z din 10.000, konča z Din 30.000. Napredovanje se vrši vsaka tri leta odvisno bo seveda od finančnega minist-

Kmetje si sami grade ceste
Ze nekaj let se kmetje iz okolice Medgorja pri Capljini trudijo, da bi dovršili že davno pričeto cesto do Medgorja o Trebižata v Hercegovini. Ta cesta bi bila zelo koristna za Megorje, ker bi prikrajšala dosedanje ki vodi preko Ljubuskega za 8 kilometrov.

Kmetje so čakali vsak kandidat v parlament jim jo je obljubil. Toda uvideli so, da "pomagal" si sam in Bog ti bo pomagal.

V šali ubil dekle
Sarajevo, 3. marca 1930.
Uradnik Pero Milošević je z nekaterimi svojimi prijatelji priredil izlet v okolico. V družbi se je nahajala tudi neka Minka Milaković. V vasi Lukavici je družba bila in postala razposajena, Milošević se je pričel šaliti z velikim nožem. V šali je zamahnil parkrat proti Milakovićevi, češ, da jo bo zaklal. Ona se je pa ustrašila, ter se je odmaknila nazaj, v tem trenutku pa je Milošević ponovno zamahnil ter zadela nesrečno deklico naravnost v srece. Po par trenutkih je nestočno dekle izdihnilo. Neprevidnega Miloševića so zaprli.

Tragedija gozdnega čuvaja
Dovje, Mojstrana, 3. marca.
Včeraj popoldne se je razneslo po našem kraju, da se je v državnih kočih v zgornji Radovni ustreli državní gozdni čuvaj Tomaž Lakota. Mož se je v hipni duševni zmedbi ustrelil z lovsko puško, katero je napolnil z vodo ter nastavljal na usta. Učinek strela je bil strašen, strahen pritisk vode mu je glavo dobesedno raznesel, tako da je strojnič Pogačnik od Kranjske industrijske družbe, ki je prvi vstopil v koč ter našel ustrelenega padel od groze v nezavest.

Pokojnik, ki je bil v svojem kraju zelo priljubljen zapušta ženo in dvoje otrok.

Nov atentat v Pirotu
Piro, 4. marca 1930.
Včeraj zvečer okrog 18:30, ko je bilo na ulici največ ljudi, sta dva neznanca vrgla skozi okno v hotel "National" v Pirotu dve bombi, nato pa še dve drugi bombe na ulici pred hotelom, kjer se je sprehajalo mnogo ljudi. Pri eksploziji je bilo v hotelu ranjenih 9, na novo pa 16 oseb. Izmed ranjenih je moralo ostati v bolnici 8, ostale pa so izkazani prvi pomoči odpustili v domače nego. Eden ranjenec je umrl, neki mizar Vlada Mitit iz Pirota. V zmedbi so atentatorji pobegnili proti bolgarski meji. Po vseh okoliščinah se sklepa, da je atentat delo bolgarskih komitov.

Mož, ki trdi da je našel zlato, žveplo in fosfor
Osijek, 4. marca 1930.
V Osijeku je prišel te dni Stefan Sekulić iz Našice, ki je našel pri Požeji rudo, ki vsebuje 70 do 90% žvepla in fosforja. V Osijeku je predložil kos te rude priznanim strokovnjakom. G. Sekulić trdi, da je našel v Bosni zlato žilo, toda noče nikakor povedati na katerem mestu, kar je tudi popolnoma razumljivo. Može se že dolgo časa bavi s iskanjem rud. Če je kaj resnice natem, potem bomo gotovo kmalu čuli.

Naš zračni promet se širi
Med našo in čehoslovaško družbo za zračni promet se vrše pogajanja, da bi se letos otvorila nova zračna proga, ki bi vezala Prago preko Bratislave za Zagrebom in Jadranom. Naša družba za zračni promet pripravlja nove zračne proge v Jugoslaviji, obenem pa se pogaja z družbami drugih držav, da dobi naš zračni promet zvezo z mednarodnim. V pošto prihaja v prvi vrsti zveza Skoplja s Solunom in Ljubljano s Trstom. V notranjosti države je treba najprej otvoriti zračni promet med Zagrebom in Sarajevom, Zagrebom in Ljubljano, Sarajevom in Skopljem ter Sarajevom in Dubrovnikom. Proga Paris—Beograd rabi 17 ur.

Smrtna kosa. — V Trstu je umrl Viktor Klinar, poštni kontrolor v pokouju, oče poštnega kontrolora Vladimira Klinarja v Mariboru. Umrl je v starosti 68 let po dolgi in mučni bolezni. — V hiralnici na Vidovdanski cesti v Ljubljani je v 70. letu starosti umrla Marička Brozovičeva. — V Ponikvi ob južni železnici je preminula Mina Leskavarjeva, trgovčeva soproga. — V Ptujju je umrl Jozef Prošnik, mehanikar, star šele 33 let.

Primorske novice
Načelnik vlade je napovedal v svojem zadnjem nagovoru na občinske predstojnike odpravo mestnih užitinskih zapor. S tem problemom se peča poseben odbor v Rimu. Zaprtje občine se pretvorijo v odprte, ne gre pa pri tem seveda za odpravo užitnine, marveč v glavnem za to, da se dobi drug način pobiranja užitnine. Vendar pa se sliši že sedaj, da bo le marsikaj odpadlo, kar bo v škodo dosedanjim dohodkom v zaprtih občinah. Treba bo poiskati drugih virov za dohodke in Tržačane je vzemirila vest iz Rima, da se misli predvsem na povziranje cene za plin in električno energijo. V Trstu je tak povzisek nemogoč, ker je tam cena za plin in električno energijo največja med vsemi italijanskimi mesti in položaj tržaških industrij je tak, da bi potrebovala olajšave ne pa nove obremenitve. Od 80 milijonov dohodkov v Trstu jih da užitnina okoli 35.

V občini Idrija s priklopljeno okolico je bilo 1. januarja letos prebivalcev 10.913, vovakoj je bilo 465, skupno torej 11.378. Tekom lanskega leta je bilo rojstev 254, smrtnih primerov 170. Priseljencev je bilo 128, izseljencev 93.

Na tržaški prefekturi so zopet razpravljali o zgradbi obsežnega športnega igrišča, katero bi moralo biti otvorno ob osmi obletnici fašističnega pohoda v Rim. Načrti so narejeni. Športno polje se bo raztezalo med ulicama dell'Istria in Valmaura ter klavnico. Prostora bo za 16.000 oseb, postavita se dve tribuni. Odbor, kateremu predseduje Gvidon Segre, ima nalogo, da poskrbi za finansiranje podjetja.

Istra je bogata na bauksitu. S strani vlade uvedena preiskava, koliko bauksita leži v istrski zemlji, je dognala, da so zaloge velike in se ni bati, da bodo ležišča bauksita skoro izčrpana. Leta 1926 je znašala proizvodnja bauksita 89 tisoč ton, predlanskim je poskočila na 125 tisoč in lani na 160 tisoč ton.

Vojaško letališče v Ajdovščini je odvisno od goriske deželne uprave, vsa ostala od vojnega ministrstva. Posestniki, katerim so bila vzeta zemljišča za letališče, so se znova obrnili do pristojnih oblasti, da bi jim končno izplačale pripadajoče jim odškodnino.

Gorica dobi novo klavnico, ki bo zgrajena v bližini postaje južne železnice na prostoru šest tisoč kvadratnih metrov.

Opatijski propagandni urad hoče oživiti turistično gibanje ob kvarnerski rivjeri s številnimi spisi, sešitki s fotografijami, lepiki časopisnimi članki itd. Glavni spis o Opatiji na osem straneh izide v 200.000 izvodih v sedmih jezikih in sicer v italijanskem, nemškem, angleškem, českoslovaškem, francoskem, madžarskem in poljskem. O Lovranu izdajo poseben propagandni spis.

Ministrstvo za narodno vzgojo je darovalo za zgradbo deškega azila "Itale Redente" v Lokvi na Krasu 3000 lir.

Par nadaljnjih primerov o izpremembah primkov: Božeglav Boselli, Cegnar Cenari, Lulik Lulli, Brajnik Barini, Kariz Carini, Pavlić Posini, Marija Zorman, vdova Ogriček se piše zljaj Sorman-Ogričetti.

V Renčah je bilo lansko leto rojstev 28, v prejšnjih letih celo do 80. Umrlje je 29 oseb. Porok je bilo 6. Pred kratkim je izginila z doma 22 letna Marija Pregljeva povsem mirna in dobra mladenka. Iščajo jo povsodi, našli pa je še niso.

Tudi Pulj (Pola) bo proglašen za svobodno luko
Ker so fašisti uvideli, da Reka propada, so sklenili, da jo proglašajo za svobodno luko, če to ne pa vsaj v pristanišču uredijo svobodno zono. Enako se je pa začela agitacija po vseh Istriji, da bi tudi Pulj proglašali za svobodno luko. Odpodlasi so v Rim razne spomenice ter pričakujejo, da bo rimska vlada na seji 12. t. m. sklepal o tej stvari. Nekaj bodo morali vsekakor urediti, kajti to nekaj cvetoče mesto je skoro propadlo, izgubilo je več kot polovico prebivalcev, trgovine pa sploh ni nobene.

Pekovski delavci se organizirajo
Chicago. — Pekovski unija je v zadnjih dveh tednih organizirala delavce v petih pekarnah, ki so bile doslej neunijske.

RAZNE VESTI
Mlad bankir porabi \$50.000 na leto za svoje potrebe
New York. — Človek ne more prihraniti ničesar, ako znašajo njegovi letni dohodki samo \$50.000. Tako piše neki mlad bankir v zadnji številki revije "Fortune". Stanovanje stane sedem tisoč dolarjev letno, hišni služabniki in služabnice okrog tisoč na mesec, ostalo gre za obleko, gledališča, bankete in druge zabave. Mlad bankir upa, da bo lahko prihrani nekaj denarja, kadar bodo njegovi letni dohodki znašali \$75.000.

Konferenca zamorskih postreškov
New York. — Na konferenci Bratovščine postreškov, ki se je vršila v tem mestu, je njen tajnik Roy Lancaster poročal, da bi več kot dva tisoč brezposelnih delavcev lahko dobilo delo, ako bi se skrajšale delovne ure postreškom, ki so sedaj prisiljeni delati 60 in celo več ur na teden. Delegatje so mnogo razpravljali o organiziranju zamorcev v strokovnih unijah. Konferenca je trajala dva dni.

Unijski uradniki pobijajo vesti o prosperiteti
Milwaukee, Wis. — Vesti o prosperiteti, ki jih razširja tukajšnji meščanski dnevnik, so bili predmet kritike od strani uradnikov delavskih organizacij. Uradniki so izjavili, da so neresnične vesti v časopisu privabile v mesto mnogo delavcev iz drugih krajev, ki sedaj ne morejo dobiti dela v tukajšnjih industrijah.

Delavec izkopal \$2000 v zlatu
Marshall, Mich. — William Caffery, delavec, ki je bil najet za farmako delo na farmi Charlesa Budlonga v tukajšnji bližini, je med kopanjem našel v zemlji ločeno posodo (jug), v kateri je bilo \$2000 v samih zlatnikih. Vsi cekini imajo letnici 1850 in 1890. Caffery je takoj pustil delo in poklical taksi, da ga odpelje domov z njegovim zakladom vred.

Židovska
V neko poljsko mestecje je prišel med vojno polk nemških vojakov. Drugi dan je prihitel Samuel ves obupan k rabinu in mu potožil:

— Moji hčerki se je ponoči pripetila nesreča.

Rabin je pomembno vzdihnil in si zabeležil datum usodne noči. Čez tri mesece je pa zvedel, da je Samuelova hčerka poročila. Poklical je Samuela in ga vprašal:

— Kako je to mogoče? Po treh mesecih?

Samuel je v zadregi molčal. Naenkrat se je pa nečesa spomnil in vzkliznil:

— Pri nemški tehniki je tudi to mogoče.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAS NOVAK, tajnik bol. oddelka.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI

ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 609 Russell Ave., Johnstown, Pa.
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
JOHN J. ZAVERNIK, gl. zdravnik.....3724 W. 26th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

FRANK ALESH, predsednik.....2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
JOHN OLIP.....3624 W. 27th St., Chicago, Ill.
JOSEPH SISKOVICH.....1000 E. 74th Street, Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Park Hill, Pa.
FRANCES ZAKOVSEK.....1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROŽNI ZASTOPNIKI:

GEORGE SMREKAR, prvo okrožje.....127 Main Ave., W. Alliquippa, Pa.
JOHN LOKAR JR., drugo okrožje.....695 E. 162nd St., Cleveland, Ohio.
FRANK LEKSA, tretje okrožje.....P. O. Box 584, Mulberry, Kans.
FRANK KLUN, četrto okrožje.....Box 658, Chisholm, Minn.
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje.....P. O. Dines, Wyo.

NADZORNI ODBOR:

FRANK ZAITZ, predsednik.....3639 W. 20th St., Chicago, Ill.
ALBERT HRAT.....555 S. Pierce St., Milwaukee, Wis.
MICHAEL PLESHE.....510 Madison Ave., N. S., Pittsburgh, Pa.

POZOR!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki deluje v gl. uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. odbora, naj se nanašajo na predsednika VSE DENARNE pošiljave in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vobče naj se pošiljajo na gl. tajništvo. Vse zadeve, ki se tičejo gl. odbora, naj se pošiljajo na bol. tajništvo. Vse zadeve, v zvezi s blagajniškim poslom, naj se pošiljajo na blagajništvo. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora. VSE PRIZIVI na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na John Gorsek, predsednika porotnega odbora. VSE DOPISI in drugi spisi, nanašajoči, na gl. narodno in sploh vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošiljajo na "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTI: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning judges and members other than sick benefit should be addressed to the secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Zaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorsek, chairman, Judicial Committee. Articles for publication, announcements, advertisements, subscriptions and all other business pertaining to the official organ should be addressed to "PROSVETA."

Frank Lukaneč:

ZA NAŠE FARMARJE

Na trgu je perotnina zašleja — najbolj z rumenimi nogami — z rumeno kožo. Sopasta perotnina je nekako zavarovana pred mrazom na gredih. Take živali so pa redke v Ameriki.

Sedaj hočem natančneje opisati nekoliko plemen, da si potem vsaki čitatelj lahko premisli, katera perotnina bi povprečno odgovarjala njegovim zahtevam in željam.

1. Brahma. — Naši perotnarji to plemo zelo častajo in ga opisujejo za neko posebno plemo, kar je resnica. To so krasne živali, a imamo v Ameriki še boljše in lepše plemena, kakor so Brahma. Za nas niso ta plemena povsem toliko važnosti glede dobičkonosti. Brahma so izpolnjeno plemo, mesne živali, zelo težke. Petelin vaga 12 funtov, kokoš 9½ funta. So živetno, polne in močne živali. So prijaznega nagiba, počasnega, mirnega in ponosnega vedenja. Nje je zelo lahko gojiti v nizkih ograjah, ker valed težkega telesa ne morejo preskočiti 3 do 4 čevlje visoke ograje. Te so dolgo ne razvijejo in so zelo počasne v rasti. Nese jajca rujavih lupin — meso ima rumeno, kožo in peresne noge. Posebno so v zadnjih časih kopunili te živali in jih cvrli. Brahma so živahnije nego druge azijske plemena.

2. Jersey-Black Giants. Te so največja in najtežja standardizirana plemena med težkimi živalimi. Za to plemo so se perotnarji začeli zanimati valed velike težje, ker prekosijo vsa druga plemena v teži. Prodajajo se posebno na vzhodnih trgih.

Kakor druga teška plemena, tako je tudi to plemo počasno v rasti in razvoju. Imajo rdeče uhlje in zato nesejo jajca rujavih lupin. Kože so črnkasto-rumene in so vseno dobre za trg. Perja so črna in njega povrva je zelenkasto. Notranjost perja je sivo temna in dalje proti koži temno bela. Petelin vaga 13 funtov, kokoš pa 10 funtov.

3. Skalnatno plemo ali "Plymouth Rock" je najbolj izpopolnjeno in se prileva k srednjim plemenom za splošno uporabo za jajca in meso. One so odgojijo hitro, so hitre v rasti in prvovrstne živali za pečenje in kopunenje. Teh je 7 različnih vrst, ki se razlikujejo po barvah. Najpopolnejše teh vrst so bele; grhaste so tudi priporočljive za rejo na farmah.

Plymouth Rock so ameriško plemo. Bile so prvi na razstavi leta 1869 v Worcesterju, Mass. Kokoši so precej velike, pokončne postavbe, kakor Wyandottia, lepih prs, polnega života in ne prenadležne. Petelin vaga 9½ funta, kokoš pa 6½.

(Dalje prihodaj.)

FARMA NA PRODAJ

Prodam 80 akrov obsegajočo farmo, 30 akrov je izčiščeno, nad 60 jabolkovih dreves. Dve hiši, ena je 8 sobna iz opeke sezidana in voda v hiši. Velika štala. Orodje in drugi stroji, posestvo je blizu mesta, dobra zemlja, le 15 minut hoda do Fordove žage in 25 minut do železnice postaje. Prodaj za nizko ceno. Za pojasnila in ceno pišite na naslov: Mrs. Kathie Simonich, Box 285, L'Anse, Mich.

ZENITVENA PONUDBA

Seznani se želim v svrhu zenitve z dekletom v starosti 30 let, mora biti dobrega značaja in imeti nekaj prihrankov, na narodnost se ne oziram. Katero vesel in resno misli, naj piše na spodnji naslov: Delavce, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

WALNUT PLAYER PIANO

Kot nova, originalna vrednost \$500.00, se dobi za ostalo neplačano vato \$200.00. Oglasite se pri Mr. Voss, Department Manager, Cable Piano Co., 301 S. Wabash ave., Chicago, Ill.

WALNUT PLAYER PIANO

Kot nova, originalna vrednost \$500.00, se dobi za ostalo neplačano vato \$200.00. Oglasite se pri Mr. Voss, Department Manager, Cable Piano Co., 301 S. Wabash ave., Chicago, Ill.

Sir Arthur Conan Doyle:

IZGUBLJENI SVET

(THE LOST WORLD) Roman

To so bile nekdanje ognjeniške odprtine, ki so, ne vem zakaj, nad vse zanimale lorda Johna. Za Challengerja pa je zopet imel posebno privlačno moč šumeči, kipeči blatni vrelec, na površini katerega so se vedno javljali in drug za drugim razpočili debeli mehurji nekega čudnega plina. Profesor je vtaknil vanj votlo trstiko in je od navdušenja zavriskal kakor šolarček, ko se mu je s prižgano vžgalico posrečilo izzvati močen strel in moder planmenček na koncu svoje slame. Še bolj navdušen je postal, ko je na njo nataknil in s plinom napolnil usnjeno vrečko, ki je takoj zletela v zrak.

"Gorljivi plin, pa še tak, ki je dosti lažji od zraka! Ni dvoma, da vsebuje znaten odstotek nevezanega vodika. G. E. C. še ni izčrpal vseh možnosti, mladi moj prijatelj! Lahko vam še pokažem, kako zna izkoristiti mogočni razum vse naravna zaklade sebi v prid." Namignil je domisljavo, da ima neki skrivnosti načrt, a ni ničesar hotel povedati.

A vse, kar smo videli na obali, mi se še ni zdelo tako čudežno, nego velika vodna gladina. Preveč nas je bilo in ropot, ki smo ga dvignili, je razpodel vse živalstvo: če ne štemjem nekoliko pterodaktilov, ki so krožili visoko nad nami v zraku ter menda prežali na kak plen, je bilo vse tiho okoli taborišča.

Zato pa je bilo vse drugače v vodovju Sredinskega jezera, ki ga je nežno rožnato poharvalo zahajajoče sonce. Tam je vse vrelo in mrgolelo nepoznanega živalstva. Velikanski temnosivi hrbti in visoke, kakor žaga zobčaste plavuti so se venomer prikazovale sredi srebrenkastih valčkov in zopet izginile v globini. Oddaljene sipine so bile polne ogabnih, čudnih plazilcev, velikanskih želv, nepoznatih savrijev in med drugim se je razločil orjaški ploškvistvor, ki se je zvijal in drhtel kakor kup mastnih črnih jermenov ter se z glasnim pljuskanjem počasno spustil v vodo. Tu in tam so se vzpenjale visoko nad gladino katje glave: dolgi vratovi so urno penili vodo, zapustili za seboj dolg vijugast sled in se po labodje slikovito pripogibali ter vzravnali. Naposled je pristala ena izmed teh živali na peščini samo nekoliko sto jardov daleč od nas ter pokazala vse svoje sode alično telo z velikanskimi plavutami ter dolgim kačjim vratom. Tedaj sta pričela Challenger ter Summerlee, ki se je nam zopet priključil, od samega navdušenja ter občudovanja pravi dvospev:

"Plesosavr! Sladkovodni plesosavr!" je kričal Summerlee. "Kako bi naj mislil, da bom doživel tak prizor! Samo nama je bila sojena ta sreča, dragi Challenger, samo nama izmed vseh zoologov od početka pa do zdaj!"

Šele ko je nastopila noč in so v temi začeli rdečkasti ognji naših divjih zveznikov, se je nama posrečilo odtrgati oba učenjaka od čudežev tega prazgodovinskega jezera. Pozneje, ko smo ležali v temi ob obali, smo še večkrat slisali, kako so prihali in pljuskali velikanski povodni prebivalci.

Zjutraj zgodaj je naše taborišče zopet oživilo in uro pozneje smo že odrinili na slavno vojno. Kolikokrat sem sanjal, da bi postal vojni poročevalec! Vendar me ne bi mogla tudi najgorostnejša bitka bolj poučiti, kaj je bistvo vojne umetnosti, kakor ta napad, o katerem moram zdaj poročati! Moje prvo poročilo z bojnega polja se glasi torej tako:

Naše število je bilo še ponoči ojačeno z novim oddelkom tuzemcev, ki je dospel iz jam, ter je znašalo pri odhodu vsaj štiristo do petsto mož. Naprej smo poslali oddelek izvidnikov, za njim pa se je valila v dolgem sprevodu po obronku, poraštem z grmovjem, navkreber glavna vojska in se ustavila šele ob robu gozda. Tukaj se je raztegnila v dolgo vrsto sulčarjev in strelcev. Roxton in Chal-

lenger sta se postavila na desnem krilju, Summerlee in jaz — na levem. To je bilo pravo krdelo vojščakov kamene dobe in mi smo ga spremljali v bitko z najnovejšimi izdelki londonske puškarke obrti.

Nismo dolgo čakali na sovražnika. Na robu gozda se je razleglo divje, cvileče tulenje, nenadno je planila odtam čreda s kamenjem in gorjačami oboroženih opic ter se zakadila v sredino indijanske bojne črte. Napad je bil sicer pogumen, toda nerazsoden, ker niso bile orjaške, krivonoge zverine na tleh nikakor kos svojim, kakor mačke prožnim nasprotnikom. Grozno je bilo gledati pobesnele pošasti s penastimi gobci in divje plamtečimi očmi, kako so se zaletavale in grabile po spretnih sovražnikih, a jih nikoli niso mogle dobiti, dočim so se zasajale puščice druga za drugo v opičjo kožo. Velikanska opica je drevela tik mimo mene in tulila od bolečin: kakih deset puščic ji je štrlelo po vratu in rebrih. Iz samega usmiljenja sem ji prestrelil lobanjo, da se je zvrnila kakor posekana med aloa. To je bil edini strel, ker je bil usmerjen glavni napad proti sredini bojne črte, in so ga Indijanci lahko odbili tudi brez naše pomoči. Ni se rešila menda nobena opica izmed vseh, ki so se upale iz gozda na prosto.

Zato je postala stvar vse bolj nevarna, čim smo pričeli prodirati med drevesi, je izbruhnil tako ogorčen boj, da nam je včasih prav trda predla. Z velikanskimi gorjačami oborožene opice so pridivlele iz grmovja in udrihale po Indijancih, da se je marsikateri posrečilo pobiti po tri do štiri sovražnike, preden jo je prebodla sulica. Njih strahoviti udarci so zdrobili vse, kar so zadeli. Eden je v trske zdrobil kopito Summerleejeve puške, drugi pa bi mu najbrž strl lobanjo, če ne bi opici prestrelil Indijanec srca. Druge opice so čepele po drevesih ter nas obmetavale od zgoraj s kamenjem in težkimi kosi lesa ali pa so tudi skakale med nas na tla in se besno borile, dokler jih nismo ugonobili. Končno niso več mogli naši zavezniki kljubovati hudemu navalu in bi se najbrž spustili v beg, če ne bi posegle vmes naše puške. Toda stari glavarije vpostavili red, in Indijanci so zopet tako srdito napadli, da so se zdaj pričele umikati že opice. Summerlee je ostal brez orožja, zato pa sem streljal jaz kakor sem mogel hitro in venomer vnovič nabijal puško, pa sem tudi čul, kako neprestano pokata na drugem krilu puški najlinih tovarišev. Slednjic je sta se nenadoma polastila naših sovražnikov obup in zmeda. S stokanjem in tulenjem so se spustile orjaške zverine v beg in se razpršile na vse strani po grmovju, medtem ko so dvignili naši zavezniki divje zmagovalno kričanje in zasledovali poražene sovražnike. Ta dan so bili zaključeni vsi spopadi neštevilnih pokolenj, vsa mrtnja in neusmiljenost, ki se je nakopičila v zadnjem času, vsi spomini na preganjanje in izgube. Človek je slednjic postal gospodar, a človeška zverina se je morala za vselej umakniti na svoj določen prostor. Begunci, če so še tako hiteli, vendar niso mogli uti urnim divjakom. Povsod po mrkem gozdu se je razlegalo žalostno tulenje, žvižganje puščic, prasketanje nalomljenih vej ter zamolki udarci pri padanju težkih teles: ubite opice so letele na tla iz svojih skrivališč med vejevjem.

Tekel sem med drugimi, dokler nisem srečal lorda Johna s Challengerjem, ki sta nama prišla naproti.

"Končano je," je rekel lord John. "Vse ostalo prepustimo lahko po mojem mnenju kar njim. Čim manj bomo gledali klanje, tem boljše bomo zaspali."

Challengerjeve oči pa so sijale od morilske strasti.

(Dalje prihodnjik.)

Mihajl Soščenko:

VELIKA UMETNOST

Ta zgodba je resnična. Dogodila se je v Astrahanu. Neki igralec-amater mi jo je pripovedoval.

To-le mi je pripovedoval:

Vi me vprašujete, meščan, če sem bil igralec. Da, bil sem. Igral sem v nekem gledališču. Prišel sem v stik z visoko umetnostjo. Toda vse to je neumnost. Brez pomena.

Jasno, če natančneje pomislimo, bomo tudi v umetnosti našli mnogo dobrega. Pridelki n. pr. na oder, publikum zija nate. Znanci, sorodniki tvoje žene, kar pomeni toliko kot: le brez strahu, Vasja! Na drugi strani jim daš pa ti znamenje, ki pomeni: le brez skrbi, meščani, mi že znamo svojo stvar, mi imamo rutino. Če pa natančneje premislimo, vidimo, da cela ta profesija nima prav nič dobrega na sebi. Samo kri si pokvariš pri njej.

Igrali smo n. pr. nekdo "Kdo je kriv?" Zelo močna stvar. In tam je v nekem dejanju prizor, da napadejo roparji v pričujočnosti publike nekega trgovca. To se vrši jako naravno. Trgovce mora kričati ter brcati z nogami. Oropajo ga popolnoma. Strahoten komad.

Torej tega smo igrali.

Tik pred pričetkom predstave je igralec, ki naj bi igral vlogo trgovca, pil. V razgretosti vpriporitve ga je pa pijača tako zdelala, da ni ni ni mogel več obvladati svoje vloge, kot smo videli. Komaj je stopil pred rampo, že je namenoma z nogami razbil celo vrsto žarnic.

Dejal se: "Jaz, meščan, na noben način ne morem nastopiti. Rajši me nikar ne prosite za to! Pravkar sem pojedel dve meloni!"

Ivan je odgovoril: "Pomagaj nam iz zagate, bratec! Vsa za eno dejanje! Mogoče se bo falot ta čas stresnil. Nikar mi ne uniči teh težko priborjenih sadov prosvitljenja!"

In dosegel je mož končno svoje. Nastopil sem. Nastopil sem v suknjiču in hlačah, kot je stalo v igri. Moja lastna obleka. Samo brada ni bila moja. Tako sem stopil pred občinstvo.

Publikum, četudi trapast, me je takoj spoznal.

"O, so vplili, "Vasja bo igral! Le nič strahu nikar!"

Rekel sem: "Strahu jaz nimam, meščani, kajti to je kritičen trenutek, ko stopim pred vas; umetnik je namreč tako iluminiran, da ne more priti pred rampo. Bruha!"

Igra se je pričela. Igram svoj nos.

govca. Kričim, bijem z nogami po razbojnikih. Tedaj začutim, da mi eden izmed amaterjev stvarno sega v šep. Zapnem si suknjič tesneje, hočem se malo oddaljiti od umetnikov.

Posreči se mi. Prebijem se skozi njega, vplim enega po gofili, bogme!

"Ne hodite mi blizu, pasje glave, svetujem vam, pri Bogu!"

Oni pa silijo, kot stoji pač v igri, vse bližje in bližje k meni. Izvlečejo mi iz šepa denarnico (v njej je bilo 18 červoncev) in lotili so se že ure.

Jaz rjovem, a ne več z mojim naravnim glasom: "Na pomoč, meščani! Zares me bodo oropali!"

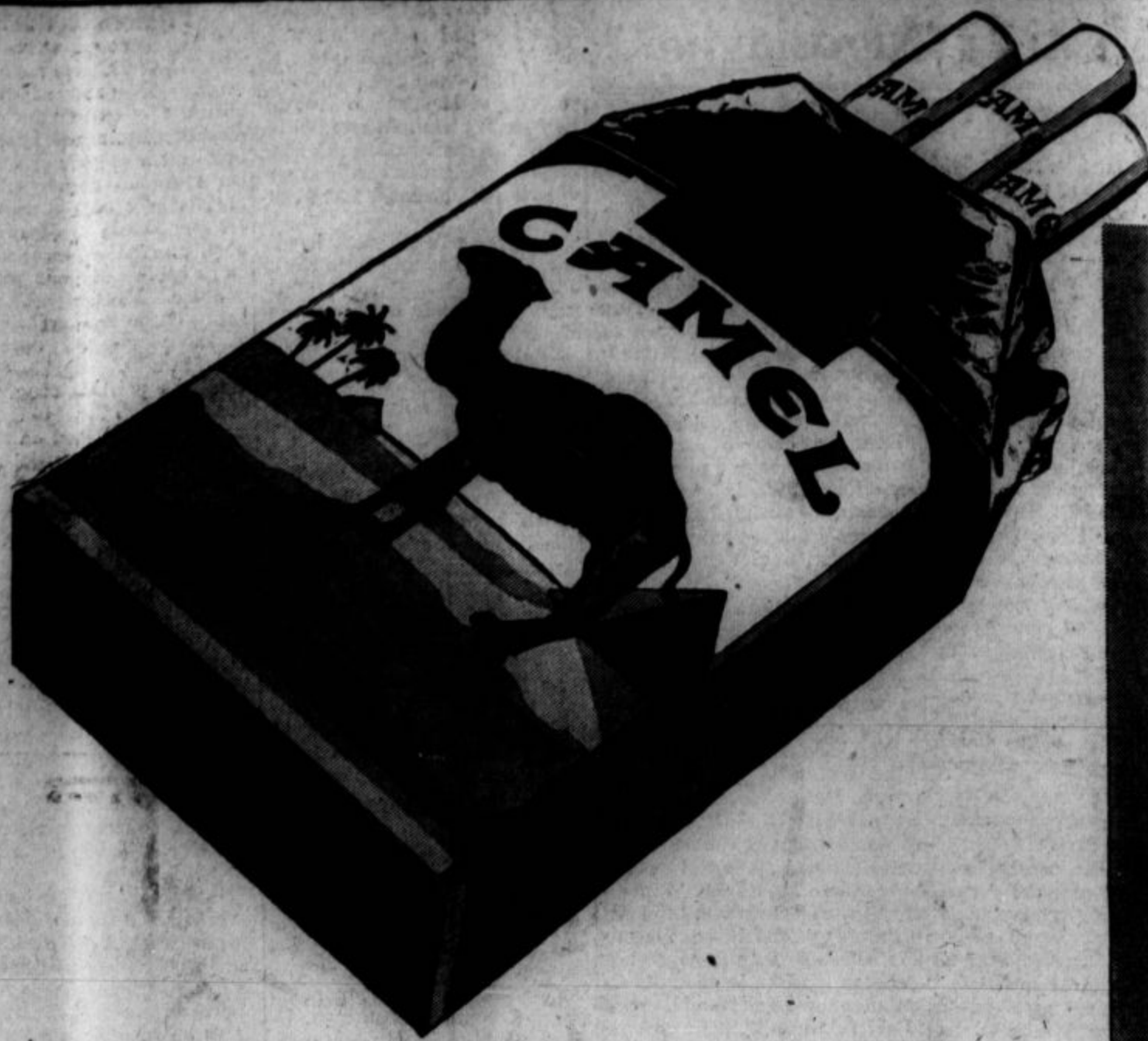
Divje odobravanje. Občinstvo, trapasto kakor že je, ploška, kriči, vse začudeno: "Dobro, dobro, Vasja! Uidi jim rajši, daj jim po črepinjah, hudičem!"

"Ne pomaga nič, bratje!"

In zopet udarim enega pogoltancu. Tedaj zapazim, da teče nemu izmed amaterjev iz nosa kri, ostali pa baš zaradi tega še le tedaj pridejo v element.

"Bratec," kričim, "kaj se to pravi? Zakaj moram toliko trpeti?"

Tedaj pomoli izza kulise režiser svoj nos.

Izkazala se je kot boljša cigareta

EDINA IDEJA NAJVIŠJE kakovosti je bila inspiracija za Camel Cigarete.

Od časa, ko je bila napravljena prva Camel Cigareta, je ta ideja osamosvojila Camel.

Načelo boljšega tobaka, mešanega v mešanico brez primere, izdelovanje z največjo skrbjo—vse to jamči največji užitek v kaji.

Ta ideal in to postopanje sta za vsakim zavožkom Camel Cigaret.

To je napravilo Camel najbolj priljubljene cigarete, kar se jih pomni. Več milijonov je izbralo Camels za užitek kajenja, kot je imela kdaj kaka druga cigareta odjemalcev.

CAMELS

za užitek

© 1930, E. J. Reynolds Tobacco Company, Winston-Salem, N. C.

MLADINSKI LIST JE TUDI ZA ODRASLE.
ALI STE NAROČENI NANJ?

IZLET V JUGOSLAVIJO

na 9. maja tega leta z ekspresnim parnikom

OLYMPIC

z izvrstnim voditeljem. Originalne cene brez posebnih zaračunanj. Najboljši prostori v vseh razredih so že sedaj zajamčeni za nas.

NE POZABITE NA

VELIKONOČNI IZLET

Največji parnik na svetu

MAJ STIC

zapusti New York na 4. aprila tega leta z nekoliko voditelji, ki so veščali v tem poslu. Na vodi samo 5 in pol dni. Prijave za te, kakor tudi za vse druge izlete v juniju in juliju prejema

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.

CHICAGO, ILL.